Lénárt Emese

A szív nem a jobb, hanem a bal oldalon van

Nagymama edényeket törölget a konyhában, megkér, szóljak nagyapának, jöjjön vacsorázni, de nagyapa a kanapén fekszik, nem válaszol, hiába szólongatom. Masszírozni kezdem a mellkasát, ott, ahol a szívét kilencévesen sejteni vélem, és kiabálok nagymamának, jöjjön gyorsan. A szív nem a jobb, hanem a bal oldalon van, magyarázza később apám, meg azt is, hogy nagyapa nem miattam halt meg, amikor rátaláltam, már halott volt.

Nagyapád jó ember, mondogatja nagyanyám tésztadagasztás közben, mintha nagyapa még élne. Lisztes kézzel zsebkendő után kutat a nejlonotthonkában, a rejtélyes virágcsokrot emlegeti, amit nagyapa sírján talált a kővázában, a család születésnapi koszorúja mellett, selyemszalaggal átkötve. A három műszakban is sündörögghettek körülötte asszonyok – szipogja –, fontos lehetett ő másnak is. – Nagyapád akkor is jó ember! –, és a gombóccá gyúrt tésztát rávágja a gyúródeszkára, a sodrófával óriási palacsinta alakúra nyújtja, a pogácsaszaggatót a kezembe adja, apró korongokat hasítok ki a puha tésztából, a maradékot kicsi labdává gyúrom, legszívesebben eldobnám, de nagymama azt is kinyújtja. Nem biztos, hogy egy nő vitte azt a csokrot, lehet, mindez csak az én fantáziám, nem a valóság – sziszegi felém.

A margarétamintás függönyt cibálja a szél, nagymama sütéskor meg főzéskor mindig sarkig tárja az ablakot, odahúz maga mellé, és a naftalinszagú szekrényben a stafírungomat mutogatja. – Ágyneműk, törölközők, konyharuhák –, int az élére vasalt kupacok felé, előkerül több kézzel horgolt terítő is, szétteríti őket a kerek dohányzóasztalon. – Nem tudjuk, mi történt a kulák dédapáddal a börtönben, az ötvenes években –, és finoman végigsimít a terítőkön, mintha a rácsok mögött a dédapám kezét simogatná.

A porcukros csörögefánkot a baracklekvárba tunkolom, nem bánom, hogy szétkenődik a számon, falom az édes tésztát, amit csak Ilonka mama tud így elkészíteni, mindig egy vájdling fánkkal várja a családot, amikor meglátogatjuk. Az öreg házban behúzódunk Ilonka mamával az apró, hűvös kamrába, jólesik a meleg tenyere a kézfejemen, tanít, hogyan kell kukoricát darálni a tyúkoknak. Megengedi, hogy

pihenjek, olyankor könyékig beletúrok a szakajtónyi kukoricába, pergetem a szemeket az ujjaim között, legszívesebben nyakig merülnék a feneketlen sárga tengerben.

Cili, a vemhes macska egy széles kartondobozban heverészik a tornácon a szőlőlugas alatt, Ilonka mama azt mondja, nemsokára kölykei lesznek. Furdal a kíváncsiság, hová tűnhetnek a kismacskák, mert még soha egyetlenegyet sem láttam játszani az udvaron. Ilonka mama simán elvágja a tyúkok nyakát, de nem hiszem el senkinek. Csak akkor, amikor Ilonka mama a következő nyáron kivisz magával a tyúkudvarra, kés villan a kezében, elkapja a baromfit, és mire észbe kapok, már el is nyisszantotta a kotlós torkát, a szerencsétlen rúg egyet-kettőt a lábával, csurog a meleg vér a lábasba, aztán egy fazék forró vízben kopasztás következik. Ilonka mama belemártja a tyúkot a forró vízbe, hőmérő nélkül is mindig eltalálja a hőmérsékletét, pont annyira meleg a víz, hogy a toll meginduljon. Ilonka mama rózsái vörös, fehér, sárga színekben pompáznak az udvar közepén meg a gang oldalánál, az egész porta olyan, mint egy áldozati oltár, élet-halál küzdőtere.

Anyám minden este megkérdezi apámat, hogy mikor jön haza a munkából, mire apám azt feleli, iksz vagy ipszilon. Nem értem a köztük lévő párbeszédet, apám felcsatolja a bőr pisztolytáskát az oldalára, beledugja a szolgálati fegyvert, és ráhúzza a sötét kordbársony zakót. Éjszaka hallom, amint nyitja a bejárati ajtót, aztán halkan beles a szobámba, úgy teszek, mintha aludnék, de ébren vagyok. Bárcsak odajönne az ágyamhoz, szeretném, ha megigazítaná rajtam a takarót, de azzal nyugtatom magam, hogy a sötétben biztos nem látja, hogy fázom. Az ajtó becsukódik. Anyám felébred a szomszéd szobában, és azt kiabálja, „Biztos, az a büdös kurva!”. Nem tudom, mit jelent a kurva, apám pedig korán reggel újra elviharzik otthonról. A fejemre húzom a paplant, másnap szeretném megvigasztalni a kisírt szemű anyámat, aki a reggelinél nem szól semmit, csak amikor felállok, hallom, amint azt motyogja, persze, iksz meg ipszilon.

Anyám randevúra készül, felveszi a rózsaszín indiai ruháját, amiben olyan, mint egy maharadzsa felesége, parfümöt hint a nyakára és a csuklójára, a haját laza loknikba rendezi, a körme gyöngyházfényű, ragyog. – Segítek készülődni –, jelzem neki tétován, felemeli a hajlakkot, lehunyja a szemét, szépnek látom. A ragacsos permet szétszóródik a fürdőszobában, alig várom, hogy végre elinduljon otthonról, a nyolcadik emeletről nem látom pontosan, ki veszi fel az autóba a ház előtt. Biztos, nem az apám az.

Aprítom a zellert, a visszafogott füstölő, aminek mindketten szeretjük az illatát, betölti a kicsi lakást, megterítem az asztalt, meggyújtom a

mécsest. A kulcsokkal babrál, beengedem, leveszi a férficipőt, megmossa a kezét, leül az asztalhoz. A kinti viharra rá se hederítünk, az áttetsző páragőzben kanalazzuk a levest, megégetem a nyelvemet, a lenémított telefonja kijelzőjén hívás várakozik. – Vedd fel nyugodtan –, és hatás-szünetet tartok, mintha bármi jelentősége lenne a hallgatásomnak. Összeszorítja a száját, mintha soha többé nem akarna megszólalni, leteszi a kanalat, és a szalvétáért nyúl. A kortárs francia filmet együtt választjuk ki, a legjobb résznél a telefon pityegésére az oldalára fordul. Nem akarok a kijelzőre nézni, de akkor is látom. A szív nem a jobb, hanem a bal oldalon van. Dobog. Dobog?